

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

An mors corporis sit naturalis ca.xix

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Libri Tertius

tuor in corpore elemēta cōglutinat. Lis est mors quę cōiuncta dis-
sociat. Nā corrupta elemētoꝝ harmonia lis exoritur, et calore in hu-
miduz seuiēte seqtur desiccatio, quā incinerationez medici vocant,
ex incineratione ꝑo hoc est ex radical' humidū cōsumptiōe mors nas-
citur, mediuz inter litē et amicitia hoc ē inter gnationē et mortem in-
terstitiuz, quies ē contrariōꝝ inter se pugnātiuz. Licet enim semper
pugnēt, tamen vocari ꝑt amicitia, q̄diu nō est pugna pemptoria, et
eaz quietē q̄ sunt instar pacis induciē q̄dam, appellare solem' morta-
lez vitā, quā vt volūt Astronomi coelū, vt theologi, p̄dicāt, Deus
vt ego sentio vtq; dispensat, cōseruat, et limitat.

¶ An mors corporis sit naturalis

¶ Ca. xix.

H vero mors sit naturalis abigitur et pfecto q̄d naturā des-
truit, eiq; aduersat, dicēduz naturalemō videt. Qd itez a ꝑn-
cipio venit intrinseco, naturale id ē manifestuz, et hoc in ij. libro de
phisico auditu ꝑfirmat Aristo. dicēs, in hoc differre naturalia ab ar-
tificiofis, q̄ hęc a ꝑncipio extrinseco, illa ab intrinseco habēt motionē
et hoc vtrūq; in morte ꝑspicimus, naturaz em̄ destruit, q̄d est mani-
festū, et sit a causis nobis intrinsecis. Nā corpus aiatuz causas quibz
dissoluit intra se habz, calozē. s. naturālē, quo radicalis humor
erodit, et quanq; cibo et potu noua supinfundat humiditas, nō ē tū
aduenticiū hoc humiduz ꝑiori cōparādum, et naturę eque affine et
amicuz. Huic alimētouuz defectui est anectenduz viz nutritiuā in
nobis fatigari, ac indies inualidā fieri, et in horas magis euadere re-
parādis corporibz nostris imbecillā, q̄ fit vt corp' pedetentiz vitiet,
et fiat assidue deteri' et anime magis inhabile et incōmoduz, et ad vi-
tę munia min' idoneuz. Cū igit' mors (quę nihil est aliud q̄ vitę ex-
tinct') hoc pacto ab intrinseco inducat, certe ꝑficisci a natura videt
et ista q̄dez est nostra s̄nia. Sed neq; ꝑterereunduz hic naturaz plu-
ralitatez inesse corporibus, natura em̄ d̄ materia et forma, et ipm cō-
posituz. Un' sit vt naturaliter fieri possit q̄dꝑiam multipliciter dici
ex alto cadere naturale id materię, hoc ē corpori, cui grauitas a natu-

Liber Tertius

ra est insita. Forme vero neq; naturale, neq; cōtra naturā, utpote ele-
mentorum experti, et q̄ est a fermento aliena corporeo. Ast intelligere
naturale est anime, cui⁹ vis intrinseca est intellect⁹, composito z hōi
naturale est ridere, audire, loqui, ambulare, q̄ istoz non in pte, sed in
cōposito sit; sita p̄ncipia, magis tñ in anima. Propterea (ut bñ dixit
Aristoteles) nature nomenclatiōe dignior est forma, mori ergo na-
turale est corpori, naturale z hōi secundū corp⁹, anime s̄o cōtrariū,
hoc est nō mori, z per sequelā hōi naturale, q̄ fit ut debita sit ei resur-
rectio, q̄ post q̄ moriēdo factuz ē sat⁹ nature corporee, satis fiat z spi-
rituali resurgēdo. Propterea dogma est catholicū remanere in aīab⁹
inclinationez ad corp⁹ eternaz, doneca Deo datore formaruz ab in-
uicēz disiuncta itez coniungatur: Nō ergo ut obiectioni p̄mē rīde-
am, mors homini infligit ut destruat, sed ut nature z volūtatis di-
uine seruato semper ordine deducat caro ad esse spūale. Hinc illud
euangelicuz. Nisi granuz frumēti cadens in terra mortuuz fuerit,
ipm soluz manet, si aut mortuū fuerit, multū fructuz affert, proptes-
rea et ab apostolo mori dicitur seminari cuz in q̄t, seminat⁹ corp⁹ ani-
male, ut surgat corp⁹ spirituale, si est corp⁹ animale, est et spirituale,
sicut sc̄ptum est, factus est p̄mus Adā in animā uiuentem, nouissi-
m⁹ Adam in spiritū uiuificātez. Adaz apud Hebr̄eos hoīez signifi-
cat, et sicut apud nos homo ab humo, sic apud eos Adā ab Adama
quod terrā significat deriuat. Uides itā quomodo mors homini na-
turalis. Sz z alijs mōis naturale q̄d dicitur, naturale nāq; ē et q̄d
alicui speciei utigni, z q̄d rez nature cōi, z quod sit placitū etiaz deo
soli, ascensu signi naturalis quia leuis, at si natura cōis vniuersone
scissura fiat, ne scisma in reb⁹ accidat, ne mūdi continuatione disso-
luta vacuū q̄d abhorret intercīdat, ignez demittat erit mor⁹ ille igni
strari⁹, vniuerso tñ natural⁹, sicut latroni mors, latroni aduersa, ci-
uib⁹ ppitia, q̄ si etiā nature cōi q̄cōz repugnās Deo placuerit, ut q̄
coelū stet l⁹ retrogradiat, id q̄z imo maxie dici naturale dignissimū
tāto q̄m naturalis appellatio est verior, quātovñ fluit causa ē altio⁹

Liber Tertius

At suprema omnino natura est deus. Cui obedire toti inferiori naturae est naturale. Simpliciter ergo homini naturale est mori, et naturale resurgere, quoniam sic ab opifice omni natura statutus est

Opiniones variae de morte

Caput. xx.

Moris meditatione summam esse philosophiam dixit Plato. Nihil est enim quod magis aut eque appetit luxuriam premit, et ad rationis regulam mores componat, quam semper ingruentis mortis meditatio. Apud Sertas, et Thracas, quaedam feri sunt, et ad mortem paratissimi, quod redituras putant animas obeuntium. Quidam et si non redituras, non extingui tamen autumant, sed ad loca beatiora transire, alij mori quidem, sed id melius esse quam vivere. Foeminae super virorum cadavera interfici, simulque sepeliri votum eximium habent, apud quosdam eorum puerperia lugebantur. Et has apud illam gentem opiniones disseminasse putandus est Orpheus, qui fuit indigena magni vir ingenij, et poeta suavis loquentis singularis, qua barbarorum animos demulcente, sylvas et saxa, hoc est sylvestres et saxeos homines ad ritum quoscumque libebat traducendi liberam praeterebat, dies natalium tristes agebantur, funera vero quasi sacra cum lusu et cantu iucundissime et cum summa hilaritate celebrabant, et recte quidem. Nam cum nascimur peregre proficiscimur, incerti quod iter, quod hospitium, quem vitam terminum sumus habituri, et cum morimur finita peregrinatione, in antiquae matris gremium reuocamur, peregrinationem hanc peccatores produci, sancti vero breviter semper rogant, hinc David inquit, Deum mihi quod incolatus meus prolongat est

De multiplici genere mortis corporalis. et non esse tempus metendi post mortem. Caput. xxi.

Sed multipliciter et non vno modo mors dicitur, nam est mors hominis, qua homo dissolvitur, et voluit quidam theologi hominem, et omne totum quoddam tertium esse propter partes, quod earum et coitu resultat, et abitu dispareat, et id esse aiunt, quod morte totius dissipetur. Est et alia quaedam mors corporis, qua ulteriori resolutione reuertitur in ea, ex quibus constabat elementa. Prima si in Dei timore, si in pietate